

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně **Římskokatolické farnosti – prelatura Český Krumlov**, se sídlem Český Krumlov, Horní 156, zastoupené JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem Praha 4, Na Podkovce 281/10, proti žalovanému **Státnímu pozemkovému úřadu**, se sídlem Praha 3, Husinecká 1024/11a, za účasti: **Lesy České republiky, s. p.**, se sídlem Hradec Králové, Přemyslova 1106/19, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 5. 2022, č. j. 63 A 1/2022 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutími Státního pozemkového úřadu - Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj (dále jen „pozemkový úřad“) ze dne 3. 12. 2015 č. j. 491133/2013/R3339/RR13524, ze dne 3. 12. 2015, č. j. 491133/2013/R3339/RR13927, ze dne 25. 4. 2016, č. j. 491133/2013/R3339/RR18743, ze dne 25. 5. 2016, č. j. 491133/2013/R3339/RR19653 a ze dne 21. 7. 2016, č. j. 491133/2013/R3339/RR20672

(dále také „původní rozhodnutí“), bylo žalobkyni vydáno několik pozemků v katastrálním území Petrovice u Borovan, Vlachnovice, Kamenný Újezd, Štětkře a Pořešín podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále jen „ZMV“). Tato rozhodnutí napadla osoba zúčastněná na řízení žalobami podle části páté o. s. ř., kterou nejdříve Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl rozsudkem ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. 11 C 32/2016 - 578. K odvolání osoby zúčastněné na řízení Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 11. 2019, č. j. 4 Co 192/2018 - 569, změnil rozsudek krajského soudu tak, že žalobkyni se předmětné pozemky nevydávají a tím se podle § 250j odst. 1 o. s. ř. nahrazují výše označená rozhodnutí pozemkového úřadu. Žalobkyně totiž podle vrchního soudu pozemky pozbyla již na základě vyhlášky Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18. 10. 1945, a to zpětně ke dni 23. 6. 1945 jakožto datu nabytí účinnosti Dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřítel českého a slovenského národa (dále jen „dekret č. 12/1945 SB“) tedy ještě před počátkem období rozhodného pro navrácení majetku podle ZMV. Z toho vrchní soud dovodil, že žalobkyně byla považována za osobu německé národnosti, byť právnickou. Vrchní soud konstatoval, že (na rozdíl od krajského soudu) považoval označení „*Děkanství Krumlov*“ uvedené ve vyhlášce Okresní správní komise v Kaplici za dostatečně určité a způsobilé přivodit důsledky konfiskačního aktu. Dovolání žalobkyně proti tomuto rozsudku odmítl Nejvyšší soud usnesením ze dne 21. 4. 2020, č. j. 28 Cdo 983/2020 - 633, jako nepřipustné. Ústavní soud ústavní stížnost žalobkyně usnesením ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. III. ÚS 1852/20 odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. K navrácení žádaných pozemků žalobkyni tedy nedošlo.

[2] Na základě žádosti ze dne 14. 7. 2021 se žalobkyně v této věci domáhala vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Pozemkový úřad ovšem toto řízení usnesením ze dne 3. 8. 2021, č. j. SPU 281458/2021, podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu, zastavil. Pozemkový úřad konstatoval, že původní rozhodnutí správního orgánu nebylo zamítavé, jelikož žádosti žalobkyně o vydání předmětných pozemků správní orgán vyhověl. Uplatní se proto institut překážky věci pravomocně rozhodnuté podle § 48 odst. 2 správního řádu. Žalobkyně se domáhá vydání rozhodnutí, jehož výroková část by byla totožná jako v případě původního rozhodnutí. Odvolání žalobkyně proti usnesení pozemkového úřadu žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 30. 9. 2021, č. j. SPU 303736/2021.

[3] Podanou Žalobu proti posledně uvedenému rozhodnutí Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl v záhlaví specifikovaných rozsudkem. Vymezil účel řízení podle části páté o. s. ř. s tím, že civilní soudy nepřezkoumávají zákonnost správních rozhodnutí, ale v plné jurisdikci věc znovu projednávají. Vyhoví-li žalobě, nahradí rozhodnutí správního orgánu, nikdy je však neruší. Krajský soud k tomu odkázal na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. 21 Cdo 150/201, a uzavřel, že správním orgánům nepřísluší znovu vstupovat do řízení, které bylo pravomocně skončeno civilními soudy tím, že by akceptovaly žádost o nové rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Již samotná existence pravomocného rozsudku civilního soudu je nepřeklenutelnou překážkou pro zahájení správního řízení o nové žádosti a tato překážka věci již pravomocně rozhodnuté je též důvodem pro zamítnutí projednávané žaloby.

pokračování

[4] Nad nezbytný rámec se krajský soud vyjádřil k podmínkám nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Uvedl, že jednak nebyla splněna podmínka, že původní žádost byla správním orgánem zamítnuta, jednak nebylo jisté, že nové žádosti by bylo vyhověno. Nedošlo totiž ke změně judikatury Ústavního soudu, jak namítala žalobkyně, jelikož novější judikatura (nálezy ze dne 25. 1. 2021, sp. zn. II. ÚS 1920/20, ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. I. ÚS 1975/20, ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. III. ÚS 361/21, a ze dne 21. 12. 2021, sp. zn. I. ÚS 3918/19) se netýkala skutkově totožných věcí a jedná se o rozhodnutí jednotlivých senátů, nikoli pléna Ústavního soudu. Krajský soud též odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 5. 2022, sp. zn. IV. ÚS 337/22, kterým byla odmítnuta ústavní stížnost v obdobné věci, jako je věc nyní posuzovaná, a byl potvrzen závěr, že ke změně judikatury Ústavního soudu nedošlo.

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatelka předně nesouhlasí s názorem krajského soudu, že rozhodnutí vydané civilním soudem v řízení podle části páté o. s. ř. brání vydání nového rozhodnutí správním orgánem podle § 101 písm. b) správního řádu. Odkaz na rozsudek sp. zn. 21 Cdo 150/2013 je nepřiléhavý a krajskému soudu též „uniká“, že nyní projednávaný předmět řízení nespadá do části páté o. s. ř. Předmětem věci zároveň není přezkum postupu v minulosti a cílem stěžovatelky ani není pokračovat v řízení vedeném podle části páté o. s. ř. Stěžovatelka pouze v souladu s § 101 písm. b) správního řádu žádá, aby pozemkový úřad znovu zvážil, zda přeci jen nejsou splněny podmínky pro vydání pozemků. Stěžovatelka je přesvědčena, že se po ukončení civilního soudního řízení zformuloval nový názor Ústavního soudu, který svědčí pro vydání majetku stěžovatelce.

[7] Dále stěžovatelka nesouhlasí s názorem, že původní rozhodnutí nelze pokládat za zamítavé ve smyslu § 101 písm. b) správního řádu a představuje tak překážku *res iudicata*. Stěžovatelka odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2008, č. j. 6 As 12/2008 - 73, s tím, že překážka věci rozhodnuté je ve správním řízení formulována poměrně úzce. Původní rozhodnutí, kterým pozemkový úřad rozhodl o vydání předmětných pozemků, nemůže představovat překážku *res iudicata*, neboť není materiálně pravomocné. Jeho účinky jsou zcela odklizeny nahrazujícím rozhodnutím civilního soudu.

[8] Konečně stěžovatelka namítá, že krajský soud marginalizuje novou judikaturu Ústavního soudu. Orgány veřejné moci jsou vázány názorem Ústavního soudu o nutnosti postupovat ve prospěch naturální restituce, k čemuž stěžovatelka připomněla čl. 89 odst. 2 Ústavy. Stěžovatelčina situace je přitom obdobná jako ve věci projednávané v nálezech sp. zn. II. ÚS 1920/20 a sp. zn. I. ÚS 1975/20, kterými bylo vyhověno osobám oprávněným podle ZMV a upřesněna kritéria pro vydávání majetku v případě konfliktu konfiskace majetku podle tzv. „Benešových dekretů“ a restitučních řízení podle ZMV. Není tedy pravdivý paušální závěr krajského soudu, že ke změně judikatury Ústavního soudu nedošlo. Krajským soudem citované usnesení sp. zn. IV. ÚS 337/22 dle stěžovatelky není rozhodné, jelikož uvedeným nálezům odporuje, aniž by řešená otázka byla předložena k rozhodnutí plénu Ústavního soudu.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že závěry nových nálezů Ústavního soudu nemohou být závazné pro již pravomocně ukončená správní řízení, která byla přezkoumána soudy všech stupňů a kde již marně uplynula lhůta pro použití dozorčího prostředku. Žalovaný souhlasí s krajským soudem, že rozhodnutí podle části páté o. s. ř. brání vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Správnímu orgánu nepřísluší opět rozhodovat, jelikož výsledek soudního přezkumu (zamítavé rozhodnutí) je pro něj závazný a nové žádosti by tedy nemohl vyhovět.

[10] Žalovaný rovněž souhlasí s krajským soudem v otázce překážky věci rozhodnuté, jelikož pozemkový úřad původním pravomocným rozhodnutím přiznal stěžovateli právo - vydal předmětné pozemky. I pokud by žalovaný přistoupil na argumentaci materiální právní moci, nebyla by splněna druhá podmínka pro vydání nového rozhodnutí, a sice, že žádosti by nově bylo vyhověno. Správní orgány jsou totiž vázány závěry civilních rozsudků, tedy, že v případě stěžovatelky nejsou splněny podmínky pro vydání majetku podle ZMV.

[11] Jakkoli žalovaný připustil, že judikatura Ústavního soudu je v otázce oprávněnosti nároků církevních právnických osob na vydání majetku podle ZMV značně rozkolísaná, má za to, že není možné předjímat, že by správní orgán žádosti stěžovatelky o vydání pozemků nově vyhověl. Závěrem svého vyjádření žalovaný poukázal na výjimečnost institutu vydání nového rozhodnutí a uvedl, že v projednávané věci by se jeho využití mohlo jevit jako obcházení zákona. Žalovanému není rovněž známo, že by ve správních řízeních dle restitučních předpisů bylo postupováno dle § 101 písm. b) správního řádu. Navrhuje proto kasační stížnost zamítnout.

[12] Osoba zúčastněná na řízení se ztotožnila s napadeným rozsudkem, který považuje za správný a v souladu se zákonem i ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatelkou požadované vydání nového rozhodnutí je naopak v rozporu s právním řádem a stěžovatelka mylně zaměňuje instituty správního řádu a soudního postupu dle části páté o. s. ř. Dle osoby zúčastněné na řízení není splněna podmínka pravomocného zamítnutí původních žádostí, jelikož jimi bylo stěžovatelce vyhověno. Je tedy dána překážka věci rozhodnuté a rozhodnutí pozemkového úřadu o zastavení řízení je správné. K judikatuře Ústavního soudu k vydání majetku podle ZMV osoba zúčastněná na řízení poukázala na usnesení sp. zn. IV. ÚS 337/2022. Dodala, že se právní předchůdce stěžovatelky mohl domáhat restitučního nároku postupem dle zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících, nikoli však dle ZMV. Následně se vyjádřila ke konfiskaci majetku, který dle ZMV nelze vydat, pokud účinky konfiskace nastaly s účinky Dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., přičemž dle judikatury Ústavního i Nejvyššího soudu již dnes nelze přezkoumávat splnění podmínek konfiskace. Závěrem osoba zúčastněná na řízení odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2019, č. j. 2 Azs 390/2018 - 46, dle kterého nesmí institut nového rozhodnutí vést k obcházení zákona.

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

pokračování

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že podstatou nyní souzené věci je toliko posouzení zákonnosti postupu žalovaného, který rozhodl o zastavení řízení o podané nové žádosti stěžovatelky.

[16] Podle § 101 písm. b) správního řádu platí, že *provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta*.

[17] Z citovaného ustanovení je tedy zřejmé, že pro vedení nového řízení musí být splněny kumulativně dvě podmínky, a to: (i) předchozí žádost (v téže věci) byla pravomocně zamítnuta. přičemž (ii) novým rozhodnutím by bylo možné (naopak) takové žádosti vyhovět.

[18] Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda předchozí žádost stěžovatelky o vydání nemovitostí byla pravomocně zamítnuta.

[19] Jak bylo již výše uvedeno, žalovaný zastával názor opačný, neboť vycházel z toho, že původní (správní) rozhodnutí bylo „vyhovující“, neboť stěžovatelce správní orgán nárokové pozemky vydal, tedy její žádosti vyhověl [a neexistuje proto zákonem vyžadované zamítavé rozhodnutí pro postup dle § 101 písm. b) správního řádu]. Výrok původního rozhodnutí správního orgánu byl teprve následně nahrazen výrokem civilního soudu v řízení o žalobě dle části páté o. s. ř., a to tak, že původní výrok o vydání nemovitostí byl nahrazen výrokem, že se pozemky nevydávají. Žalovaný tedy oddělil výsledek řízení správního (vyhovění žádosti) od výsledku následného soudního řízení (nevyhovění žádosti), přičemž vycházel pouze z výsledku řízení správního. Tento přístup je ovšem nutno odmítnout. Soudní řízení vedené dle části páté o. s. ř. je totiž fakticky pokračováním původního správního řízení. Dochází v něm ke znovuotevření již pravomocně skončeného správního řízení (§ 224 odst. 1 o. s. ř.), kdy civilní soud (na rozdíl od soudního přezkumu zákonnosti správních rozhodnutí ve správním soudnictví, prováděném striktně na základě kasačního principu) věc znovu projedná (§ 250f o. s. ř.), přičemž není vázán nejen právním hodnocením věci správními orgány, ale může si (i cestou vlastního dokazování - § 250e o. s. ř.) učinit vlastní závěry o skutkovém stavu věci (tzv. princip plné jurisdikce); shledá-li žalobu důvodnou, sám rozhodne v meritu věci tím, že zcela či částečně nahradí výrok správního rozhodnutí výrokem vlastním (§ 250j o. s. ř.).

[20] Za této situace proto nelze hovořit o rozhodnutí správního orgánu v jeho původní podobě, ale je nutno jej posuzovat v podobě plynoucí z rozsudku civilního soudu (zde byl výrok správního rozhodnutí zcela vyprázdněn a nahrazen výrokem novým). Je proto nelogický závěr krajského soudu v odst. 24 odůvodnění napadeného rozsudku, že „[p]řestože na základě rozhodování civilních soudů žalobkyni nebyly vydány předmětné pozemky, o jejichž vydání postupem dle ZMVC usilovala, nelze [...] považovat rozhodnutí Státního pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj za fakticky zamítavá, neboť jimi bylo žalobkyni přiznáno právo na vydání předmětných pozemků“. V nyní posuzované věci je konečné rozhodnutí ve věci žádosti stěžovatelky (po zásahu civilního soudu) formulováno nikoli tak, že se žádosti zamítají, ale tak, že se nárokové pozemky *nevydávají*. I v tomto případě se však jedná o „negativní“ rozhodnutí [nevyhovění žádosti (návrhu) na přiznání práva].

Takové rozhodnutí vychází z premisy, že žadatel nesplňuje podmínky pro vydání pozitivního rozhodnutí. Nelze tak hovořit o tom, že by konečným rozhodnutím „*právo již bylo přiznáno*“, jak uzavřel krajský soud.

[21] Lze tedy vyslovit první dílčí závěr, a sice, že žádost stěžovatelky byla pravomocně zamítnuta.

[22] Uvedený závěr je nicméně nutné posoudit ve světle základního argumentu krajského soudu, dle kterého již samotná existence pravomocného rozsudku vydaného v dané věci civilním soudem v řízení dle části páté o. s. ř. *per se* vylučuje, aby do věci znovu vstupovaly správní orgány (zde cestou vedení nového řízení).

[23] Ani s tímto argumentem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Nové rozhodnutí vedené dle § 101 písm. b) správního řádu (respektive řízení o něm) totiž není mimořádným opravným prostředkem (jako je tomu u obnovy řízení dle § 100 odst. 1 správního řádu), ani nápravným prostředkem dozorčího práva (jako je tomu u obnovy řízení dle § 100 odst. 3 správního řádu či u přezkumného řízení), kterým by se z důvodu skutkových deficitů (obnova řízení) či nezákonnosti (přezkumné řízení) znovu otevíralo předchozí správní řízení a odklízelo se (či měnilo) v něm vydané (pravomocné) rozhodnutí (viz § 97 odst. 3 správního řádu a § 102 odst. 9 věta první před středníkem správního řádu). Smyslem řízení o novém rozhodnutí vedeném dle § 101 písm. b) správního řádu je umožnit nové projednání (již pravomocně skončené) věci, odůvodňují-li to v mezidobí nastalé změny skutkového či právního stavu, tj. mohly-li by tyto změny vést (nyní) k vyhovění původní žádosti. Nejde tedy o revizi původně vydaného rozhodnutí, jak nesprávně dovodil krajský soud, který v této souvislosti hovořil o *faktickém přezkumu předchozích pravomocných rozhodnutí soudu*. Ostatně, pro zahájení řízení o vydání nového rozhodnutí zákon nestanoví žádné (objektivní ani subjektivní) lhůty, což by u jakéhokoli typu mimořádného opravného prostředku či prostředku dozorčího práva bylo vyloučeno. Řízení o vydání nového rozhodnutí je na původním řízení relativně nezávislé; může sice vycházet též z podkladů použitých pro vydání původního rozhodnutí a musí v něm být respektován i případně vyslovený závazný právní názor odvolacího orgánu (nestal-li se již obsoletním – viz § 102 odst. 6 správního řádu), fakticky jde ale o nové posouzení podmínek pro vyhovění původní žádosti. Konečně nelze přehlédnout, že toto řízení se zásadně zahajuje u orgánu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni (§ 102 odst. 1 věta první správního řádu); tomuto postupu tedy nebrání fakt, že původní prvoinstanční rozhodnutí bylo přezkoumáno opravnou stolicí (tzn. i případně soudem). I nově vydané rozhodnutí pak může být přezkoumáno v odvolacím (rozkladovém) řízení a případně též soudem v řízení dle části páté s. ř. s. (soudní kontrola jeho zákonnosti, a to i pokud jde o jeho případnou kolizi s právním názorem vysloveným soudem ve vztahu k původnímu rozhodnutí, tak zůstává zachována). Rozhodnutí soudu vydané ve vztahu k původnímu správnímu rozhodnutí tedy nemůže představovat nepřekonatelnou překážku pro posouzení případných skutkových či právních novot odůvodňujících vydání nového rozhodnutí, neboť v době rozhodování soudu tyto novoty neexistovaly a nemohly být tudíž v jeho rozhodnutí zohledněny. Opačný závěr by zcela popíral podstatu institutu nového řízení a nového rozhodnutí obsaženou jak v právní nauce, tak i v konkrétních ustanoveních správního řádu či zvláštních zákonů. K tomu lze dále jen podotknout, že účinky spojené s právní mocí soudního rozhodnutí jsou stejné, jako účinky spojené s právní mocí rozhodnutí správního. Soud v tomto směru nemá žádné „privilegium“ a neexistuje tedy relevantní důvod domnívat

pokračování

se, že by právní moc soudního rozhodnutí vydaného podle části páté o. s. ř. mohla pro aplikaci tohoto institutu představovat zásadní překážku, jestliže takovouto překážkou není právní moc původního rozhodnutí správního, anebo v jiných případech právní moc rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení soudním podle s. ř. s. Závěr krajského soudu, že připuštění možnosti zahájení a vedení řízení o vydání nového rozhodnutí by v dané věci vedlo *k porušení dělby moci* (výkonné a soudní) tedy evidentně neobstojí.

[24] Z výše uvedených důvodů lze vyslovit druhý dílčí závěr, a to, že existence rozhodnutí civilního soudu, kterým bylo rozhodnuto v meritu věci poté, co bylo vydáno původní správní rozhodnutí, nebrání zahájení a vedení řízení dle § 101 písm. b) správního řádu.

[25] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že v rozsudcích tohoto soudu ze dne 20. 12. 2023, č. j. 9 As 112/2022 - 60, ze dne 17. 1. 2023, č. j. 1 As 155/2022 - 55, a ze dne 8. 2. 2023, č. j. 1 As 154/2022 - 56, byl vysloven závěr opačný. V těchto rozsudcích zdejší soud s odkazem na § 159a odst. 3 a 4 o. s. ř., upravující účinky rozsudku soudu, dospěl k závěru, že již samotná existence pravomocného rozsudku civilního soudu je nepřekonatelnou překážkou pro zahájení správního řízení o nové žádosti.

[26] S tímto právním názorem se nyní rozhodující senát z důvodů výše podrobně rozebraných neztotožňuje, přesto však nepovažuje za nezbytné aktivovat v dané věci postupem dle § 17 s. ř. s. rozšířený senát za účelem sjednocení názoru na uvedenou právní otázku. Vyřešení judikatorního nesouladu (rozdílných právních názoru na konkrétní právní otázku) není totiž nezbytně nutné v případech, kdy tento nesoulad nemůže mít na právě posuzovanou věc vliv. Pokud by vyřešení rozporu pro aktuálně projednávanou věc nemělo význam z hlediska konečného výroku soudu (z pohledu projednávané věci by šlo fakticky pouze o zodpovězení akademické otázky), není nutné řízení ve věci přerušit a věc předložit rozšířenému senátu, jak plyne zejména z usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 21. 2. 2017, č. j. 1 As 72/2016 - 68 (obdobně viz též nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/06). O takovou situaci jde právě v dané věci, kdy (z důvodů, o nichž bude pojednáno dále) Nejvyšší správní soud považuje výrok krajského soudu, kterým byla žaloba zamítnuta, přes výše uvedená dílčí pochybení ve výsledku za zákonný.

[27] To, že Nejvyšší správní soud koriguje některé závěry odůvodnění krajského soudu (a žalovaného), automaticky neznamená, že by bylo nutné napadený rozsudek zrušit z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. I v situaci, kdy sice budou některé kasační námitky důvodné, ovšem Nejvyšší správní soud je i přesto schopen postavit najisto, že výrok rozsudku krajského soudu je v souladu se zákonem, neboť pro zamítnutí žaloby existovaly i jiné důvody, lze kasační stížnost zamítnout a závěry krajského soudu toliko korigovat (viz rozsudek tohoto soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 Afs 104/2008 - 66, č. 2608/2009 Sb. NSS nebo též usnesení jeho rozšířeného senátu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, č. 1865/2009 Sb. NSS).

[28] Z toho, co bylo uvedeno výše, je zřejmé, že Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ve věci žádosti žalobkyně bylo vydáno negativní rozhodnutí (její žádost byla fakticky zamítnuta), přičemž ani fakt, že konečné rozhodnutí v meritu bylo vydáno soudem v řízení vedeném dle části páté o. s. ř., zahájení a vedení řízení o vydání nového rozhodnutí dle § 101 písm. b) správního řádu nebrání. Zbývá tedy posoudit, zda byla splněna i druhá podmínka pro takový postup, a to, že by novým rozhodnutím mohlo být žádosti vyhověno.

[29] Jakkoli krajský soud důvody pro zamítnutí žaloby postavil primárně na výše uvedených (nesprávných) závěrech, z odst. 27 odůvodnění jeho rozsudku je zřejmé, že vypořádal i žalobní tvrzení o relevantní změně judikatury Ústavního soudu, v jejímž světle by mohlo být žádosti stěžovatelky vyhověno (viz odst. [4] výše). S těmito jeho závěry se kasační soud ztotožňuje.

[30] Jak je podrobněji popsáno v odst. [8] výše, stěžovatelka (stejně jako v žalobě) namítá, že krajský soud nesprávně vyhodnotil změnu v náhledu Ústavního soudu na otázku kritérií pro vydání majetku dle ZMV v případech, kdy byl původní vlastník formálně označen v konfiskační vyhlášce dle dekretu č. 12/1945 Sb., ale jeho majetek byl státem převzat až v rozhodném období (což je případ stěžovatelky). Stěžovatelka poukazuje na konkrétní nálezy Ústavního soudu, které dle jejího názoru vyslovují požadavek na povinnost zkoumat konkrétní okolnosti provedení konfiskace dle tzv. „Benešových dekretů“ a posoudit právní i skutkový dopad konfiskačního správního aktu. Upozorňuje přitom na fakt, že se jedná o nálezy, zatímco dřívější (pro stěžovatelku nepříznivá) judikatura Ústavního soudu (o níž se opíral žalovaný) je představována pouze usneseními; nálezy Ústavního soudu jsou přitom podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky závazné pro všechny orgány i osoby a jejich precedenční potenciál tedy značně přesahuje potenciál (dříve vydaných) usnesení. Stěžovatelkou citované nálezy tedy představují výklad práva, který by měl být následován. Krajským soudem zmiňované usnesení sp. zn. IV. ÚS 337/22 této judikatuře odporuje; dle názoru stěžovatelky představuje překročení pravomoci rozhodujícího senátu, neboť se odchyluje od nálezu sp. zn. II. ÚS 1920/20 v totožné věci v řízení vedeném dle ZMV, aniž by tato otázka byla předložena plénu Ústavního soudu.

[31] Nejvyšší správní soud se naopak ztotožňuje s názorem krajského soudu o relevanci usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 337/22 pro nyní projednávanou věc. Z odůvodnění tohoto usnesení je zřejmé, že Ústavní soud reflektoval existenci nálezu sp. zn. II. ÚS 1920/20 i právní názory v něm vyslovené, výslovně však aproboval závěr Nejvyššího soudu (vyslovený v předchozím řízení před obecnými soudy), dle kterého *„tento náleze nelze chápat jako změnu náleзовé judikatury Ústavního soudu (jež nadto předpokládá postup podle § 23 zákona o Ústavním soudu), ani jako impuls k revizi judikatury dovolacího soudu, nýbrž jde jen o individuální rozhodnutí vydané v kontextu prokázané skutkové situace konkrétní věci.“* Není přitom bez významu, že všechny stěžovatelkou citované nálezy, které měly na posledně zmiňovaný náleze navázat a potvrdit tak správnost v něm vyslovených názorů, časově rovněž předcházejí rozporovanému usnesení. Ústavní soud tedy v usnesení sp. zn. IV. ÚS 337/22 neshledal, že by náleze sp. zn. II. ÚS 1920/20 přinášel odlišný náhled na danou problematiku, který by byl zobecnitelný a vykazoval tak precedenční potenciál. Nejvyšší správní soud přitom nevidí důvod, proč by měl tento názor Ústavního soudu být vykládán jako *ultra vires*; ostatně argumenty předestřené stěžovatelkou takový závěr ani neimplikují.

[32] Lze tedy konstatovat, že dostatečné věcné důvody, pro které by mohlo být žádosti stěžovatelky cestou nového rozhodnutí vydaného dle § 101 písm. b) správního řádu vyhověno, stěžovatelka nepředestřela.

[33] Z uvedených důvodů tedy žalovaný nepochybil, pokud žádost stěžovatelky o zahájení nového řízení pro nesplnění kumulativních podmínek vyplývajících z § 101

pokračování

písm. b) s. ř. s. zastavil; ob stojí proto i napadený rozsudek krajského soudu, který tento závěr aproboval a žalobu proti usnesení žalovaného zamítl.

[34] Současně je však i v tomto případě nutné korigovat závěry krajského soudu, potažmo žalovaného, pokud jde o aplikaci ustanovení zákona, dle kterého bylo řízení zastaveno. Žalovaný kvalifikoval žádost stěžovatelky jako *zjevně právně nepřipustnou* a řízení proto zastavil s odkazem na § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu. Za zjevně právně nepřipustnou žádost lze ovšem považovat pouze „*takovou žádost, u níž je již na první pohled zřejmé, že jí nelze vyhovět. To především znamená, že tato nepřipustnost musí být patrna již ze samotné žádosti, nikoliv teprve z výsledků dalšího dokazování či zjišťování.*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2008, č. j. 2 As 74/2007 - 55, č. 1633/2008 Sb. NSS). O takový případ se ovšem v nyní projednávané věci evidentně nejedná. Za *zjevně právně nepřipustnou* žádost ve smyslu § 45 odst. 3 správního řádu je možné považovat jen podání žádající provedení něčeho, co není právně možné nebo k čemu není žadatel *per se* oprávněn. Jak bylo vyloženo výše, rozsudek civilního soudu, kterým byl v řízení dle části páté o. s. ř. nahrazen výrok správního rozhodnutí žalovaného, *nepřekonatelnou překážku* pro vedení nového řízení nepředstavuje a žalovanému proto nic nebránilo, aby se žádostí stěžovatelky o vydání nového rozhodnutí dle § 101 písm. b) věcně zabýval. Nebyla-li splněna druhá podmínka pro vedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí, plynoucí z citovaného ustanovení (viz odst. [17] výše), bylo namíste řízení o této žádosti zastavit, ovšem postupem dle § 102 odst. 4 správního řádu. Toto pochybení žalovaného (aprobované krajským soudem) ovšem nemá vliv na zákonnost výroku o zastavení řízení. Není proto dán ani důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu, potažmo rozhodnutí žalovaného, a postačí pouze provedení korekce právní kvalifikace tohoto postupu kasačním soudem.

[35] Nejvyšší správní soud proto s ohledem na výše uvedené důvody zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s.).

[36] O náhradě nákladů tohoto řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka - žalovaného - nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady převyšující rámec jeho úřední činnosti vznikly. Nejvyšší správní soud proto náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků nepřiznal.

[37] O náhradě nákladů osoby zúčastněné na řízení bylo rozhodnuto v souladu s ustanovením § 60 odst. 5 s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.), podle kterého osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, ledaže jde o náklady, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem, anebo opačný postup odůvodňují okolnosti hodné zvláštního zřetele. Jelikož žádná z uvedených výjimek nebyla v dané věci naplněna, bylo rozhodnuto tak, že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. prosince 2024

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu